

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ЗАЛУЧЕНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрито структуру джерел фінансування підприємства. Описано джерела формування залучених фінансових ресурсів.

Ключові слова: капітал, залучений капітал, фінансування, фінансові ресурси, джерела фінансування.

Abstract

The structure of sources of financing of the company. Described sources of borrowed resources.

Keywords: capital, debt capital, financing, financial resources, sources of funding.

Вступ

За умов ринкової економіки та високого рівня конкурентноздатності, кожне підприємство прагне зберегти фінансову стабільність, що є важливою передумовою успішного ведення господарської діяльності. Вона досягається налагодженням ритмічної і ефективної роботи підприємств, вмілого управління виробничими фондами і джерелами їх формування.

Результати дослідження

Капітал – це економічна категорія, яка відома давно, але отримала новий зміст в умовах ринкових відносин. Відповідно до Економічної енциклопедії капітал — сукупність виробничих відносин капіталістичного способу виробництва, за яких засоби праці, певні матеріальні блага, гроші, об'єкти інтелектуальної власності та різні види цінних паперів тощо є знаряддям експлуатації, привласнення частини чужої неоплаченої праці [1].

Важливого значення набуває вибір оптимальної структури джерел фінансування підприємств. Структура джерел фінансування підприємства залежить від багатьох факторів. До них варто віднести [2]:

- вид оподаткування доходів підприємства;
- темпи зростання реалізації товарної продукції та їх стабільність;
- структура активів підприємства;
- стан ринку капіталу;
- відсоткова політики комерційних банків;
- рівень управління фінансовими ресурсами підприємства тощо.

Капітал підприємства може формуватися як за рахунок, зовнішніх, так і за рахунок внутрішніх джерел.

До внутрішніх джерел належать [2]:

1. Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства;
2. Амортизаційні відрахування від основних засобів і нематеріальних активів;
3. Інші внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів.

До зовнішніх джерел можна віднести [2]:

1. Залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу;
2. Одержання підприємством безплатної фінансової допомоги;
3. Інші джерела формування власних фінансових ресурсів.

До складу власного капіталу входять фінансові ресурси, які використовуються підприємством без визначеного строку повернення та формуються з наступних джерел [3]:

- Вносяться його засновниками (учасниками);

— збільшуються при зміні вартості активів (дооцінка, емісійний дохід), не пов'язаної із зміною зобов'язань;

— залишаються із чистого прибутку на поповнення статутного і резервного капіталу, або як нерозподілений прибуток. Треба відзначити, що резервний капітал і нерозподілений прибуток не завжди визначають наявність у підприємства резервних коштів. Просто цю частину прибутку власники не отримали у формі дивідендів, а кошти були використані для вкладень в активи;

— надходять на фінансування заходів цільового призначення (асигнування з бюджету та позабюджетних фондів, гуманітарна допомога);

— передаються на умовах безповоротної фінансової допомоги. Сума власного капіталу може зменшуватись внаслідок збиткової господарської діяльності, уцінки вартості активів, надання безповоротної фінансової допомоги, виплати частки активів учасникам, що виходять із складу власників.

Крім джерел власного капіталу, підприємство використовує в своїй діяльності залучені фінансові ресурси, які являють собою його зобов'язання, що розміщуються в активах і передбачають можливе майбутнє вилучення активів. Залежно від строковості залучення фінансових ресурсів їх поділяють на довгострокові (можливий строк використання більше одного року) і короткострокові (строк використання до одного року).

За джерелами формування залучені фінансові ресурси поділяються на [3]:

— позики банківських установ, що потребують платежів за їх обслуговування і повернення сум основного боргу;

— видані векселі для оформлення грошового боргу за фактично одержані активи (поставлені товари, виконані роботи, надані послуги);

— борги постачальникам та підрядникам за одержані товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи і послуги;

— одержані аванси (попередня оплата покупців і замовників) під поставку матеріальних цінностей, готової продукції, товарів, виконання робіт, надання послуг;

— зобов'язання за усіма видами платежів, що справляються в дохід бюджету і зборів за страхуванням;

— не виплачені доходи персоналу з оплати праці, а власникам — дивіденди;

— резерви для забезпечення майбутніх витрат і платежів (виплати відпусток і гарантійні зобов'язання);

— поворотну фінансову допомогу, що надається підприємству у користування на визначений строк відповідно до договору.

Для успішного формування капіталу підприємства необхідно [3]:

— здійснити теоретичний аналіз концептуальних підходів щодо визначення сутності та значення капіталу промислового підприємства й уточнити економічний зміст поняття “капітал підприємства” для адекватного структурування і вдосконалення методики аналізу структури капіталу;

— вдосконалити інформаційне забезпечення аналізу формування капіталу підприємства, а також визначити шляхи його оптимізації;

— вдосконалити методику аналізу структури капіталу підприємства з метою об'єктивного вивчення стану та виявлення можливостей її оптимізації;

— дослідити вплив обсягу позиченого капіталу та витрат на відшкодування його вартості на платоспроможність підприємства для встановлення контролю за ними;

— вдосконалити методику аналізу оптимальності структури капіталу підприємства з метою пошуку резервів підвищення ефективності його діяльності;

— розробити методику аналізу потреби підприємства в додатковому капіталі для обґрунтування розміру потреби підприємства в коштах.

Структурування капіталу підприємства за пропонованими класифікаційними ознаками при управлінні процесом його формування, дозволяє створити основу раціонального складу капіталу за джерелами утворення та забезпечити оптимізацію форм залучення з врахуванням специфіки господарської діяльності підприємства й умов її здійснення.

Джерела формування капіталу не можна ототожнювати з самим капіталом підприємства, оскільки право власності або інший вид правових відносин є тільки передумовою для його утворення та отримання доходів. Самі ж доходи утворюються як наслідок використання капіталу.

Висновки

Підприємство в процесі своєї діяльності може використовувати всі доступні йому джерела формування фінансових ресурсів (власні, залучені), забезпечуючи при цьому свою фінансову стабільність. При формуванні значної частки капіталу за рахунок джерел залучених фінансових ресурсів виникає небезпека щодо можливості повернення зобов'язань через додаткові фінансові витрати за право на їх користування. Однак, формування активів за рахунок залучених фінансових ресурсів є привабливим, оскільки плата за їх користування не має прямого зв'язку з майбутнім чистим прибутком підприємства. Залучення фінансових ресурсів є завжди ефективним, якщо відсоток плати за них буде менший, ніж рентабельність активів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тарасенко С. І. Дослідження впливу управління капіталом на вартість підприємства [Електронний ресурс] Бібліотека Вернадського. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcp/TPtEV/2010_8/stat1/.
2. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна ; Мін-во освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 520 с.
3. Швиданенко Г. О. Управління капіталом підприємства [Текст] : навчальний посібник / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук ; Мін-во освіти і науки України. – К. : КНЕУ, 2013. – 440 с.

Хомчук Анастасія Ігорівна – студентка групи МОФ-16мі, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Коваль Наталя Олегівна** - к.е.н., доцент кафедри фінансів та інформаційного менеджменту, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Khomchuk Anastasia - Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: Koval Natalia - Ph.D., Associate Professor of Finance and Information Management, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University. Vinnytsia.